

ПАРАДИГМАЛЬНИЙ РОЗВИТОК ЗВІТНОСТІ В УКРАЇНІ

К. В. Безверхий, к.е.н., доцент
Київський національний університет технологій та дизайну

У «Великому тлумачному словнику сучасної української мови» (за редакцією В. Бусел), парадигма – сукупність філософських, загальнотеоретичних і метатеоретичних основ науки [1, с. 884]. Парадигма – методологічних, світоглядних, наукових, управлінських та інших настанов, що сформувалися історично і прийняті у своїй спільності як зразок, норма, стандарт вирішення проблеми і містить символічні узагальнення, цінності [2, с. 258]. Історично перехід від однієї парадигми бухгалтерського обліку до іншої означає зміни в його методології.

Сучасні дослідження в галузі побудови варіантів бухгалтерської звітності як фінансової моделі господарюючих суб'єктів свідчать про поступове накопиченні фактів невідповідності даних, які можна отримати в рамках домінуючої подвійної парадигми, яка дійсно відповідає інформаційним потребам користувачів облікових даних [3, с. 15]. Тобто, межі методу подвійного запису, ускладнюють подання достовірних облікових даних користувачам, які у них зацікавлені.

Провідний вітчизняний вчений-економіст М. Корягін наводить концепцію 5-ти парадигм бухгалтерської звітності [4, с. 42], яка робить основний акцент на подальший розвитку бухгалтерського обліку, який має бути зорієнтований на забезпечення надання поглибленої інформації про внутрішнє і зовнішнє середовище підприємства шляхом формування фінансової, нефінансової та інтегрованої звітності.

Російський вчений-економіст Л. Трофімова зазначає, що справедлива вартість – одна з основних та відносно нових парадигм МСФЗ [5, с. 126].

До кінця ХІХ ст. панувала статична парадигма звітності, яка встановила правило щорічного обчислення вартості чистого майна за допомогою балансу суб'єкта господарювання. З початку ХХ ст. аналітичне забезпечення будувалося на динамічній парадигмі фінансової звітності. У середині минулого століття

широко використовується внутрішня управлінська звітність, важлива роль в якій відводилася витратам. Постійно мінливі вимоги з боку фінансового менеджменту до інформації призвели до формування достовірної, прозорої і динамічної звітності [6, с. 22].

Парадигмальні зміни бухгалтерської звітності в Україні наведено на рис.

1.

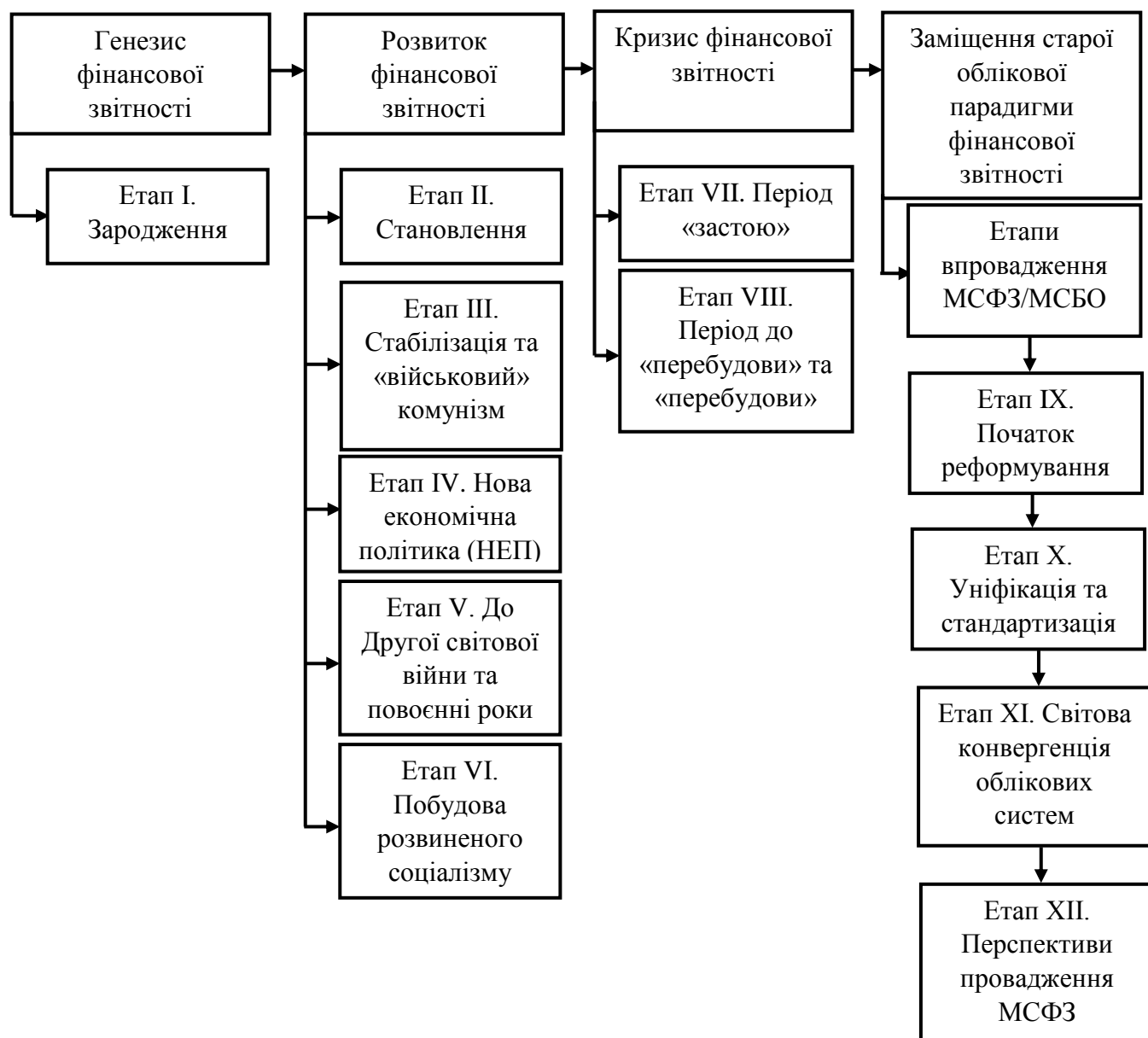

Рис. 1. Парадигмальні зміни бухгалтерської звітності в Україні

[5, с. 41; 7, с. 40]

Ми погоджуємося з думкою С. Легенчука, який вважає, що застосування парадигмальної концепції в бухгалтерському обліку не завжди передбачає вирішення певних проблем, а продиктовано модою на використання терміну

“парадигма бухгалтерського обліку” для підкреслення будь-яких змін в межах НСБО [8, с. 147].

Таким чином, наведені етапи парадигмальних змін бухгалтерської звітності в Україні, дають змогу визначити перспективний вектор подальшого розвитку бухгалтерської звітності.

Список використаної літератури:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і доп.) / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. К.; Ірпінь: ВТФ „Перун”, 2005. – 1728 с.

2. Економічні дослідження (методологія, інструментарій, організація, апробація) : [навч. посіб.] / За ред. А. А. Мазаракі. – [2-ге вид., доп.]. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2011. – 296 с.

3. Зуга Е.И. Парадигмы бухгалтерского учета и развитие его теории: автореф. дис. ... канд. экон. наук.: 08.00.12 «Бухгалтерский учет, статистика» / Е. И. Зуга. – Санкт-Петербург, 2012. – 23 с.

4. Корягін М. Парадигмальне бачення розвитку бухгалтерської звітності / М. Корягін // Бухгалтерський облік і аудит. – 2014. – № 12 – С. 38 – 43.

5. Трофимова Л.Б. Методология формирования релевантной финансовой отчетности в условиях глобализации экономических процессов: дис. ... докт. экон. наук.: 08.00.12 «Бухгалтерский учет, статистика» / Л. Б. Трофимова. – М., 2015. – 368 с.

6. Рыбакова О.В. Финансовый менеджмент издержек в системе повышения эффективности организаций: автореф. дис. ... докт. экон. наук.: 08.00.10 «Финансы, денежное обращение и кредит» / О. В. Рыбакова. – М., 2010. – 42 с.

7. Казакова Н.А. Методология формирования релевантной информации в условиях глобализации экономических процессов: [Моногр.] / Н. А. Казакова, Л. Б. Трофимова, Е. А. Федченко. – М.: Инфра-М, 2013. – 248 с.

8. Легенчук С.Ф. Бухгалтерське теоретичне знання: від теорії до метатеорії: [Моногр.] / С.Ф. Легенчук. – Житомир: ЖДТУ, 2012. – 336 с.